

مسمومیت با سرب علامت ندارد

این گزارش مخصوص آنهایی است که مثل ما در یکی از کلانشهرهای ایران زندگی می‌کنند؛ کلانشهری که ذرات ندیدنی سرب در هوایش معلقند و آدم‌هایش با هر دم و بازدم مسموم‌تر می‌شوند.

این گزارش مخصوص آنهایی است که مثل ما در یکی از کلانشهرهای ایران زندگی می‌کنند؛ کلانشهری که ذرات ندیدنی سرب در هوایش معلقند و آدم‌هایش با هر دم و بازدم مسموم‌تر می‌شوند.

ما به این مسمومیت عادت نمی‌کنیم و ذرات آلاینده به مرور زمان و طی سال‌ها اثرشان را بر سلامت ما نشان می‌دهند، اما گاهی هم پیش می‌آید که به دلایلی مثل زیاد بیرون ماندن از خانه یا بالاتر رفتن میزان آلودگی هوا، مسمومیت سرب در کوتاه‌مدت نیز آثارش را نشان می‌دهد.

اولین پرسش کسانی که با سرب مسموم می‌شوند، این است که سرب از چه راهی وارد بدن می‌شود و مسموم‌مان می‌کند؟ یکی از اصلی‌ترین راه‌های انتقال سرب به بدن، تنفس در هوای آلوده به سرب است. اما این فلز نه تنها از طریق دم و بازدم وارد بدن می‌شود، بلکه گاهی هم در خاک تجمع پیدا می‌کند و سپس از طریق آبی که می‌نوشیم یا گیاهانی که برای رشد از آن خاک تغذیه کرده‌اند، وارد بدن می‌شود.

راه ورود سرب به بدن

شایع‌ترین راه کاهش احتمال آلوده شدن به سرب از طریق تنفس، استفاده از ماسک و پرهیز از قرار گرفتن طولانی‌مدت در فضاهای باز بخصوص در زمان آلودگی هواست. اما این را هم در نظر داشته باشید که سرب از روش‌های دیگری نیز وارد بدن می‌شود که پرهیز از آنها گاهی ناممکن است.

به گفته دکتر محمد عبداللّهی، رئیس انجمن سم‌شناسی و مسمومیت‌های ایران، استفاده از رنگ‌های سرب‌دار، بنزین دارای سرب و تجمع سرب در خاک و سپس ورود آن به مواد غذایی و چرخه غذایی انسان از جمله راه‌های انتقال سرب به بدن هستند، گرچه در حال حاضر از میزان سرب در بنزین کاسته شده، اما هنوز در برخی بنزین‌ها از سرب استفاده می‌شود.

در مکان‌هایی که سرب در خاک به میزان بیشتری وجود دارد، غلظت آن در بدن افراد بومی آنجا بیشتر است. کارکنان معادن سرب، کارکنان کارخانه‌های باتری‌سازی و نظایر آن که در معرض سرب هستند، باید در انجام امور خود بیشتر احتیاط کنند. او می‌افزاید: سم سرب در کودکان، زنان، مردان و افراد مسن به اشکال گوناگونی نمایان می‌شود. لوله‌های سرب‌دار که در سیستم آب رسانی برخی کشورها به کار می‌رود بر میزان خطر انتقال سرب افزوده است. خوشبختانه در ایران از لوله‌های سرب‌دار در منازل استفاده نمی‌شود و یکی از فاکتورهای مسمومیت با سرب حذف شده است.

علائم مسمومیت سربی

رئیس انجمن سم‌شناسی و مسمومیت‌های ایران اظهار می‌کند: کودکان در حال رشد، زنان باردار و افراد مسن بیشتر در معرض ابتلا به مسمومیت با سرب قرار می‌گیرند. این فلز می‌تواند باعث ایجاد اختلالات گوارشی از جمله دردهای شکمی شود و بسیاری از اوقات تجمع سرب در شکم با درد آپاندیسیت اشتباه گرفته می‌شود.

او درباره علائم ناشی از مسمومیت با سرب در کودکان می‌افزاید: سرب جزو سمومی است که در بدن تجمع پیدا می‌کند، بنابراین می‌تواند با تجمع در بدن زنان باردار به جنین هم برسد و خطراتی را بویژه در سه ماهه اول بارداری برای مادر و جنین به همراه داشته باشد. این سم‌شناس درباره علائم آلودگی بدن به سرب در طولانی مدت اظهار می‌کند: نشانه‌های مسمومیت با سرب در کودکان کمی متفاوت‌تر است. وجود خطوط کدر بر روی دندان‌ها، تغییرات خلقی و رفتاری و کم شدن رشد ذهنی بر اثر تماس کودکان با سرب ایجاد می‌شود. علامت‌هایی چون تجمع سرب در استخوان‌ها، تجمع سرب در گلبول‌های قرمز، خستگی مزمن، پیری زودرس، سردرد،

افسردگی، پوکی استخوان زودرس، تغییرات روحی و رفتاری چون عصبانیت و پرخاشگری نیز اغلب در میان بزرگسالان شایع است.

جهان، نگران سرب

رئیس انجمن سم‌شناسی و مسمومیت‌های ایران، ادامه می‌دهد: اخیراً سازمان جهانی بهداشت، مسمومیت با سرب و خطرات ناشی از آن را مورد توجه قرار داده است، زیرا در اغلب کشورها تماس با سرب و انتقال این فلز به بدن مشاهده و منجر به بروز مشکلاتی برای سلامت مردم شده است.

وی در توضیح این‌که سازمان بهداشت جهانی محدوده‌ای برای میزان سرب در خون مشخص کرده است، اظهار می‌کند: در همه کشورها سعی بر این است که با انجام آزمایشاتی در خصوص تعیین غلظت سرب در خون، اقدامات لازم برای افراد در معرض خطر انجام شود تا بتوان از میزان خطر مسمومیت با سرب کاست. چه زمانی باید سراغ پزشک برویم و از نگرانی‌مان درباره احتمال مسمومیت مان با سرب به او بگوییم؟ دکتر عبداللّهی در پاسخ به این پرسش می‌گوید: مسمومیت با سرب علامت ویژه‌ای ندارد تا به محض مشاهده آن مراجعه به پزشک لازم شود. به این خاطر که اندازه‌گیری سرب خون جزو آزمایشات معمول خون نیست و پزشکان آن را جزو موارد تشخیصی خود قرار نمی‌دهند.

او می‌افزاید: به طور کلی مسمومیت با سرب یکی از عوامل ایجاد کننده کم‌خونی در بزرگسالان، پوکی استخوان و ایجاد ضعف عمومی و خستگی مزمن در بزرگسالان است و لازم است اندازه‌گیری غلظت سرب در خون در آزمایشات خون نیز لحاظ شود.

رئیس انجمن سم‌شناسی و مسمومیت‌های ایران، درباره راه درمان مسمومیت با سرب عنوان می‌کند: این سم، پادزهری دارد که دارویی خوراکی است. خللی که در این نوع از مسمومیت وجود دارد این است که پزشکان، مسمومیت با سرب را در موارد تشخیصی خود قرار نمی‌دهند و به علل پاتولوژیک دیگر می‌پردازند.

دکتر عبداللّهی، سابقه مسمومیت با سرب را مربوط به 5000 سال گذشته می‌داند که از سرب در لوازم آرایشی استفاده می‌شد و اظهار می‌کند: درحال حاضر استفاده از سرب در لوازم آرایشی ممنوع است. وی درصد شیوع سرب در میان افراد جامعه را نامشخص می‌داند و می‌گوید: متأسفانه غلظت سرب در خون هیچ‌گاه به طور عمومی مورد آزمایش قرار نگرفته و نیاز به دقت بیشتری روی این مساله است.